

Regeringen
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan (SOU 2019:6)

Yttrande över betänkandet

Nacka kommuns yttrande över betänkandet *En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan (SOU 2019:6)* rör i huvudsak utredningens kapitel sju *Samverkan och samhällspåverkan* och kommunen anför därför följande huvudpunkter.

- 1) Nacka kommun vill särskilt understryka Sverige Kommuner och Landstings (nedan SKL) identifierade behov av att i en fortsatt beredning av frågorna kring samverkan och kompetensförsörjning behövs en fördjupad analys av universitet och högskolor som en del av utbildningssystemet i relation till andra utbildningsformer som t.ex. yrkeshögskola. Nacka kommun föreslår att en pilot för att testa olika former av samverkan mellan utbildningsformer initieras.
- 2) Nacka kommun har tidigare lyft frågan kring utländska universitets möjlighet att etablera sig i Sverige. Utländska universitet och högskolor lyckas i många fall bättre med samverkan med arbetsgivare och andra samhällsaktörer. Genom att se över möjligheterna för internationella aktörer att etablera sig i Sverige kan kunskap och erfarenhet kring samverkan också tillföras det svenska utbildningssystemet. Nacka kommun föreslår att regelverket för internationella universitet som vill etablera sig i Sverige ses över.
- 3) Nacka kommun har ett särskilt intresse av att det finns en välfungerande samverkan mellan oss som huvudman och kvalitetsgranskare av förskolor och skolor och de högskolor och universitet som erbjuder lärarutbildning. Idag finns det kunskapsluckor hos nyutexaminerade lärare. En orsak till det är en bristande samverkan mellan arbetsgivare kring vilken vardag en lärare möter och vilka kunskaper och färdigheter som krävs för att hantera den och bidra till en utbildning av god kvalitet. Nacka kommun föreslår att en pilotverksamhet med utvalda huvudmän och lärarutbildningar i Sverige får i uppdrag att tillsammans med

internationella lärarutbildningar testa nya former för samverkan i syfte att uppdatera utbildningarnas innehåll.

Samspel mellan utbildningsformer

Utmaning

Universitet och högskola, yrkeshögskolan och den kommunala vuxenutbildningen (komvux) har ett gemensamt ansvar för kompetensförsörjningen och samverkan med arbetsgivare. Genom ett större kunskapsutbyte emellan samt en ökad rörlighet mellan utbildningsformerna, särskilt för Yrkeshögskola och högskola/universitet, kan utbildningsformerna lära av varandras styrkor i bl.a. samverkan med arbetsgivare, utgå från individens resa genom utbildningssystemet och göra den så tydlig som möjlig, validera kunskap mellan systemen och enklare analysera vilken del av utbildningssystemet som bör ha ansvar för respektive kompetensbehov i samhället. Kort sagt åstadkomma en kompetensförsörjning utan hinder, återvändsgränder och dubbelarbete.

Förslag till lösning

För att öka samspelet mellan utbildningsformerna krävs författningsändringar och finansiering som inte snedvrider konkurrensen mellan utbildningsformerna. Nacka kommuns erfarenhet av utveckling inom andra områden är att det är minst lika betydelsefullt att synliggöra normer och praxis samt höja kunskapen om möjligheter för att åstadkomma förändring inom ett område med många intressenter. I Nacka driver vi därför en pilotplats för lärande, utbildning och bildning, Vercity, dit vi välkomnar utbildningsanordnare att delta för att utmana sina utbildningar, lärmiljöer och det digitala lärandet. Nacka kommun är gärna värd för ett pilotprojekt där utmaningarna för en bättre samverkan för kompetensförsörjningen kan identifieras samt förslag för hur de överbryggas gemensamt kan arbetas fram. I ett sådant pilotprojekt kan samspelet mellan det lokala näringslivet och behovet av utbildning stärkas. Redan idag pågår insatser, inte minst från kommunens sida, att arbeta med matchning av människors behov av utbildning och arbete. Här skulle kommun, näringsliv, yrkeshögskolor och universitetsutbildning gemensamt kunna hitta former för en än bättre koppling mellan näringsliv och utbildning. En satsning skulle kunna resultera i att ta fram metoder för hur samverkan med små och medelstora företag kan ske.

Samverkanskompetens genom Internationella universitetsetableringar

Utmaning

Dagens högskolesystem är inte byggt för att släppa in nya aktörer vilket skapar höga trösklar för en etablering. Systemet skapar en form av moment-22 situation där det krävs att lokaler, lärare, forskare, infrastruktur, kvalitetssäkring m.m. finns på plats för att man ska kunna få examensrätt samtidigt som examensrätten i sig inte är en garanti för statlig finansiering. Regelverket riskerar att hindra viktig kompetens och erfarenhet att nå svenska universitet och högskolor då utländska universitet och högskolor har en långt utvecklad strategi för samverkan som skapar värde för såväl studenter, arbetsgivare och utbildningens kvalitet.

Förslag till lösning

Utredaren påpekar själv i sitt slutord att ”kunskap har inga gränser och mobilitet och samarbeten mellan länder har av tradition varit en självklar del av universitetens sätt att verka.” Nacka kommun förslår därför att universitetens och högskolornas samverkan ses ur ett internationellt perspektiv som inte endast handlar om svenska lärosätens möjligheter att etablera samarbeten på en global arena utan också internationella lärosätens möjlighet att etablera såväl samarbeten som nya lärosäten på den svenska arenan. En väg framåt är att se över regelverket för internationella universitetsetableringar i Sverige i syfte att skapa möjligheter för nya synsätt och metoder för högskolornas och universitetens samverkan med det omgivande samhället.

Samverkan kring lärarutbildningar

Utmaning

Sverige står inför en situation med större barnkullar och ett behov av fler lärare som kan hantera en allt större mångfald av särskilda behov hos elever. Det är därför bekymmersamt att Universitets kansler ämbetet (UKÄ) är kritiska till lärarutbildningens kvalitet. Nacka kommun har liksom andra kommuner en utmaning med att det finns kunskapsluckor hos nyutexaminerade lärare. Förutom de brister som UKÄ anför kring bland annat en låg andel disputerade lärare är en orsak till kvalitetsbristerna en dåligt fungerande samverkan mellan huvudmän och lärarutbildningar. Såväl lärarstudenterna som lärarutbildningarna har en låg kunskap om vilken vardag en lärare möter och vilka kunskaper och färdigheter som krävs för att hantera den och bidra till en utbildning av god kvalitet.

Förslag till lösning

Staten har ett viktigt åtagande i att på skolområdet ta fram väl fungerande styrdokument och tillhandahålla lärarutbildning av god kvalitet. För en kvalitetshöjning krävs det dock att alla aktörer bidrar utifrån sin kunskap, erfarenhet och funktion. Som huvudman och kvalitetsuppföljare vill Nacka kommun bidra till en bättre samverkan med lärarutbildningarna i syfte att få en lärarutbildning i världsklass. Nacka kommun föreslår att en pilotverksamhet med utvalda huvudmän och lärarutbildningar i Sverige, som får i uppdrag att tillsammans med internationella lärarutbildningar testa nya former för samverkan i syfte att uppdatera utbildningarnas innehåll.

I övrigt instämmer Nacka kommun i de synpunkter som Sverige Kommuner och Landsting har framfört i sitt yttrande över betänkandet.

Nacka dag som ovan

Mats Gerdau
Kommunstyrelsens ordförande

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör